

Alacsony vízállás a Dunán: Miért van olyan kevés víz a folyóban?

Az alacsony vízállás a teljes vízgyűjtő területet érintő kihívás, nem egyetlen mérőállomás problémája

Baja, Magyarország, 2026. augusztus 13. – A Duna folyásának nagy részén rendkívül alacsony vízállás tapasztalható. A Nemzetközi Duna-kutató Szövetség (IAD) által készített értékelés rávilágít a helyzet súlyosságára. **A vizsgált Duna-szakaszok 96%-án alacsony a vízállás, míg 80%-uk rekordalacsony vízálláshoz közeledik, amint azt az 1. ábra mutatja.**

Ezek a körülmények az egész vízgyűjtő területen érintik a Duna vízrendszerét, a felső szakaszoktól a mellékfolyókon át az Al-Dunáig és a Duna-deltáig. Ez egy alapvető kérdést vet fel Európa második legnagyobb folyójának jövőjét illetően: **Miért jut olyan kevés víz a Dunába és hogyan lehetne több vizet visszatartani a Duna-medencében, amikor az rendelkezésre áll?**

1. ábra: Mennyire volt alacsony a Duna vízhozama 2026 júliusában?

A 2026. júliusi átlagos vízhozam összehasonlítása az 1981–2010 közötti időszak júliusi vízhozamaival. Hat szintet jelöltünk a normáltól (kék) a rendkívül alacsony (piros) vízhozamig. Forrás: Dr. Monica Ionita, AWI Bremerhaven, Németország. Az ábra részletes leírását lásd a sajtóközlemény tájékoztatójában.

Értékeléstől a cselekvésig

Ezért az IAD nem egyszerűen arra összpontosít, hogy egy mérőállomáson alacsony a vízállás, hanem arra, hogy **mennyire változik meg a víz rendelkezésre álló mennyisége a Duna-medencében, mikor válik elérhetővé, és hogy lehet úgy menedzselni, hogy az az emberek, az ökoszisztémák és a gazdasági tevékenységek vízigényét is kielégítse.**

A Baján rendezett 46. IAD-konferencián elhangzott több, mint 50 tudományos előadás rámutatott arra, hogy a teljes vízgyűjtő területen intézkedésekre van szükség.

A Duna-medence ellenálló képességének erősítése érdekében az IAD **10 egymással összefüggő intézkedést** javasol, többek között a víz visszatartását a tájban, a folyók árterekkel és vizes élőhelyekkel való újbóli összekapcsolását, a folyók természetes folyamatainak helyreállítását, és a vízgazdálkodás javítását.

Az IAD által javasolt intézkedések a következők:

- Több vizet kell visszatartani a tájban**, amikor az rendelkezésre áll, különösen amikor feleslegben áll rendelkezésre,
- A folyókat újra össze kell kapcsolni az árterekkel és a vizes élőhelyekkel**, miközben meg kell őrizni az összekapcsolt vízi élőhelyeket.
- Helyre kell állítani a folyók morfológiáját, és – ahol indokolt – vissza kell állítani kanyargós folyásukat**, lehetővé téve a természetes folyami és üledékfolyamatok működését, miközben támogatni kell a vizes élőhelyek biodiverzitását, valamint a természet alapú megoldások alkalmazását az invazív fajok terjedésének megelőzése érdekében.
- Javítani kell az üledék menedzsmentet** ott, ahol a folyómedrek túl mélyek lettek, és a folyók egyre inkább vízelvezető csatornáként működnek.
- A talajvizet és a felszíni vizeket együttesen kell kezelni.**
- Csökkenteni kell a folyókba kerülő szennyvizek, szennyező anyagok, hó és egyéb terhelések mennyiségét.**
- Ki kell bővíteni a sikeres helyreállítási projekteket**, és elegendő teret kell biztosítani az ökoszisztémák alkalmazkodásához.
- Össze kell hangolni** a különböző ágazatok vízfelhasználást a teljes vízgyűjtő területen.
- Javítani kell a hidrológiai monitorozást és előrejelzést.**
- Erősíteni kell a Duna-medencében az együttműködést és az integrált vízgazdálkodást**, hogy az országok még az előtt kezelni tudják a vízhiányt, mielőtt az konfliktust okozna.

Mit lehet tenni?

Az IAD olyan, a teljes vízgyűjtő területre kiterjedő megközelítést szorgalmaz, amely a víz rendelkezésre állását és a vízgazdálkodás módját egyaránt figyelembe veszi. Egyetlen ország sem képes egyedül megoldani az alacsony vízállás problémáját; ez a határokon átnyúló, összehangolt fellépést igényel. A gyakorlatban ez a következőket jelenti:

- A Duna tisztaságának megőrzése:** Ahol csak lehetséges, csökkenteni kell Dunába és mellékfolyóiba jutó szennyvizek, szennyező anyagok, a hó és a hulladékok mennyiségét.
- A Duna vizét tartjuk a Dunában:** Ne használjuk a Duna vizét rossz hatásfokú, permetező típusú mezőgazdasági öntözésre.

3. **Kerüljük a hajózási ügynökségek által végzett felesleges kotrásokat a Dunán:** Ha a folyót nyáron kotorják, megnő a víz zavarossága, ami halpusztulást okozhat, és a folyókat vízelvezető csatornákká alakíthatja át.
4. **Javítsuk az üledék menedzselését** ott, ahol a Duna és mellékfolyói medre túl mély.
5. **Tegyük ismét kanyargósabbá a Dunát és mellékfolyóit** ahol ez indokolt, ezzel javítva a folyószakasz üledékellátását és emelve az alacsony vízállást, amikor kicsi a vízhozam.
6. **Kapcsoljuk újra össze az ártereket a Dunával,** hogy biztosítsuk vízellátásukat és egyúttal teret agjunk a várhatóan magasabb árvizek levonulására.
7. **Aktív, tájszintű vízmegtartás megvalósítása** a Duna-medencében a téli hónapokban, amikor vízfelesleg áll rendelkezésre.
8. **A helyi helyreállítási projekteket olyan mértékben kell bővíteni,** hogy azok a Duna-medence jelentős részét lefedjék.
9. **Össze kell hangolni a helyreállítás ütemét** az EU-tagállamok és a Duna-medence tagjelölt országai között.
10. **Elő kell mozdítani a tényeken alapuló, integrált vízgazdálkodást** az érdekelt felek bevonásával.
11. **Javítani kell a hidrológiai előrejelzéseket.**

Tudományos alap

Az intézkedések a 2026. augusztus 10–13. között a magyarországi Baján megrendezett „**A Duna társadalmi-ökológiai jövője: a folyami és szárazföldi rendszerek integrálása a fenntartható Duna érdekében**” című 46. IAD-konferencián bemutatott tudományos eredményekre épülnek.

A 2026-os 46. IAD-konferencia absztraktkötetéből kiválasztott tanulmányok képezik e háttérdokumentum tudományos alapját:

1. Nagavciuc, V. & Ionita, M. - *From Tree Rings to Gauging Stations: A 250-year Perspective on Lower Danube Streamflow Variability and Its Large-Scale Drivers.*
2. Kozma, Z. et al. - *Scenario Modelling of Future Water Balance in a Transboundary Basin: Potential and Limitations from the Tisza Pilot Basin within the Danube Water Balance Project.*
3. Honti, M. - *New Challenges of River and Landscape Management in the Middle Danube Basin.*
4. Nguyen, V.D.T. et al. - *Hydrological Connectivity Mediates Water Quality and Deep-Water Anoxia in Tisza River Oxbow Lakes.*
5. Bürgés, J. et al. - *Lateral Hydrological Connectivity is the Main Driver of Macroinvertebrate Communities in a Natural Floodplain along the Danube River.*
6. Pöpl, R. & Recinos, S. - *Modelling Long-Term Riverscape Evolution in the Danube Floodplain National Park (Austria) – Effects of Internal and External Perturbations.*
7. Zsuffa, I. - *Revitalisation of the Danube Main Channel in the Szigetköz.*
8. Kováč, V. - *A Bitter-Sweet Story of the Old Main Channel of the Danube.*
9. Hupalo, O. et al. - *The Kilia Delta of the Danube River as a Key Transit Zone for Migratory Fish Species.*
10. Feng, K. et al. - *Hydrological Connectivity Governs Functional Trait Patterns and Metacommunity Assembly in Danube River–Floodplain Fish.*
11. Adamescu, M. et al. - *The Danube Restoration Hub: A Digital-Twin Decision-Support Environment for Wetland Reconstruction in the Danube Basin.*
12. Kovács, Á. & Missamou, R.A. - *From Early Warning to Water Diplomacy: Preventing Water Allocation Conflicts in the Danube Basin.*
13. Erős, T. - *Conservation and Restoration Planning for Freshwater Biodiversity in the Danube Basin within and beyond Protected Areas.*

Ezek a tanulmányok foglalkoztak a víz rendelkezésre állásával és változékonyságával, a folyó- és tájgazdálkodással, a hidrológiai összekapcsoltsággal, az árterek és a vizes élőhelyek helyreállításával, az üledékfolyamatokkal, a biológiai sokféleséggel, az előrejelzéssel és a vízdiplomáciával.

További teendők

A jelenlegi alacsony vízállás arra figyelmeztet, hogy a Duna-medencében már nem magától értetődő, hogy elegendő víz áll rendelkezésre. **A cél nem egyszerűen az, hogy több víz kerüljön a folyómederbe. A valódi cél, hogy olyan vízgyűjtőt alakítsunk ki, amely bő vízhozamoknál képes vizet visszatartani, és vízhiány esetén is fenntartja a folyók és az ökoszisztémák működését.** Egy ilyen ellenállóképes Duna kialakítása a vízgyűjtő egész területén intézkedéseket igényel: a víz visszatartását a tájban, a folyók és árterek, illetve a vizes élőhelyek újbóli összekapcsolását, a folyóban zajló folyamatok helyreállítását, a szennyezés csökkentését, a monitorozás és az előrejelzés javítását, valamint a víz, mint közös erőforrás kezelését.

A Duna jövője attól függ, hogy a medencét összekapcsolt állapotban tartjuk-e abban az értelemben, hogy megőrizzük-e a vizét, és abban az értelemben, hogy közösen kezeljük-e?

Az IAD-ről

A Nemzetközi Duna-kutató Szövetség (IAD) összekapcsolja a Duna-medencével foglalkozó tudósokat és szakértőket, és előmozdítja az interdiszciplináris kutatást és együttműködést a Duna és a hozzá kapcsolódó ökoszisztémák védelme és fenntartható kezelése érdekében.

Sajtókapcsolat: Nemzetközi Duna-kutató Szövetség (IAD), <https://www.danube-iad.eu/>

Az IAD főtitkára, Dr. Katrin Teubner, Katrin.teubner@univie.ac.at, telefon: +43-(0)650-5965299 Ausztria

Tudományos forrás:

Nemzetközi Duna-kutató Szövetség (IAD) (2026). 46. IAD-konferencia 2026 – Absztraktkötet. Baja, Magyarország, 2026. augusztus 10–13. DOI 10.36250/01379.

Hivatkozás: IAD (2026): „A Duna alacsony vízhozama: Miért van ilyen kevés víz a folyóban?”, 2026. szeptember 10.